

CRNA GORA

SEKRETARIJAT ZA RAZVOJNE PROJEKTE

**Polugodišnji Izvještaj o radu Nacionalne investicione komisije
(za period od 01. jula do 31. decembra 2017. godine)**

Podgorica, decembar 2017. godine

Uvod

U sklopu aktivnosti koje su prethodile izvještajnom periodu, a koje su se odnosile na proces ažuriranja Jedinствene liste prioritetnih infrastrukturnih projekata (u daljem tekstu: Jedinствena lista) usvojene u decembru 2015. godine, tokom prve polovine 2017. godine, održane su druga i treća sjednica Nacionalne investicione komisije (u daljem tekstu: NIK). Nakon toga, u okviru izvještajnog perioda, 08. novembra 2017. godine, održana je četvrta po redu sjednica NIK-e.

Ažurirana Jedinствena lista usvojena je na trećoj sjednici NIK-e od 26. juna 2017. godine i na sjednici Vlade Crne Gore od 30. juna 2017. godine. Proces ažuriranja Jedinствene liste odnosio se na reviziju Metodologije, reviziju strukture Sektorskih radnih grupa, uključivanje dodatnih prioritetnih infrastrukturnih projekata od nacionalnog i regionalnog značaja, reviziju ocjene spremnosti projektne dokumentacije kroz vršenje Analize ocjene stanja projekata (GAP analiza), kao i formiranje petog sektora - ostala infrastruktura (kojim koordinira Ministarstvo vanjskih poslova).

Tokom izvještajnog perioda sprovedeno je niz aktivnosti u vezi sa realizacijom zaduženja po osnovu zaključaka sa treće sjednice NIK-e. Predmetne aktivnosti odnosile su se na sačinjavanje uže liste ključnih prioritetnih infrastrukturnih projekata za koje je, u narednom trogodišnjem periodu, moguće obezbijediti sredstva u budžetu Crne Gore (u daljem tekstu: uža lista), intenziviranje komunikacije sa predstavnicima Ministarstva finansija kao i obavezu resornih ministarstava i sektorskih radnih grupa uključenih u proces, da o predlozima projekata kroz pozive Zapadnobalkanskog investicionog okvira (u daljem tekstu: ZIO), koji su objavljeni u drugoj polovini 2017. godine, informišu nadležne institucije u skladu sa rokovima datim gorenavedenim zaključcima.

Takođe, u izvještajnom periodu, održan je Samit zemalja Zapadnog Balkana u Trstu 12. jula 2017. godine, nakon prethodno održanog 23. sastanka Grupe finansijera projekata (PFG) (koji je održan 16. i 17. maja u Briselu) i 16. sastanka Upravnog odbora ZIO, (koji je održan 14. i 15. juna u Stokholmu).

Nakon sprovedenih aktivnosti po pitanju procesa revizije, usvajanja revidovane liste i objavljivanja ZIO poziva, u saradnji sa Regionalnom školom za javnu upravu (ReSPA), održana je i treća po redu Regionalna konferencija tehničkih sekretarijata Nacionalnih investicionih komisija.

Četvrta sjednica NIK-e održana je 8. novembra 2017. godine. Na sjednici je usvojena Informacija o sprovedenim aktivnostima nakon ažuriranja Jedinstvene liste prioriternih infrastrukturnih projekata sa Predlogom uže liste ključnih prioriternih infrastrukturnih projekata i data je saglasnosti na predložene projekte u okviru III poziva ZIO za sufinansiranje infrastrukturnih ulaganja. Imajući u vidu da je zaključcima sa predmetne sjednice predviđeno usvajanje Nacrta uže liste u prvom kvartalu 2018. godine, u prethodnom periodu definisana je i dinamika aktivnosti sa ciljem pravovremene prioritizacije projekata.

U sklopu aktivnosti u okviru izvještajnog perioda, Ministarstvo nauke obratilo se Sekretarijatu za razvojne projekte sa predlogom da se projekat osnivanja Međunarodnog Instituta za razvoj održivih tehnologija na prostoru Jugoistočne Evrope sa misijom "Nauka za mir" uvrsti na Jedinstvenu listu. Na četvrtoj sjednici NIK-e, predložen je značaj predmetnog projekta i razmotreno uvrštavanje istog na listu tokom prvog kvartala 2018. godine.

Pored navedenog, izvještajni period obuhvata i 24. sastanak Grupe finansijera (PFG), održan 09. novembra 2017. godine u Sarajevu, i 17. sastanak Upravnog odbora ZIO, održan 13. decembra 2017. godine u Frankfurtu.

Samit zemalja Zapadnog Balkana u Trstu

Samit zemalja Zapadnog Balkana održan je 12. jula 2017. godine u Trstu. Pored tema vezanih za jačanje povezivanja na zapadnom Balkanu i regionalnu ekonomsku saradnju, koje su bile predmet Samita, ovom prilikom su zvanično potvrđena bespovratna sredstva bilateralnih donatora ZIO za sufinansiranje investicionih ulaganja u iznosu od 9 miliona EUR za *Projekat odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda u Podgorici*, iz sektora zaštite

zivotne sredine, koji je Crna Gora kandidovala u okviru II poziva za sufinansiranje investicija. Predmetna sredstva Crnoj Gori su prethodno odobrena na sastanku Upravnog odbora ZIO. Pored navedenog, a imajući u vidu da su rezultati Samita, uključujući i visinu odobrenih sredstava, ukazali na nizak nivo spremnosti projekata za realizaciju u Crnoj Gori, Sektorskim radnim grupama ukazano je na potrebu intenziviranja aktivnosti po pitanju pripreme projektne dokumentacije, odnosno kvalitetnije pripreme projektnih prijava za pozive u okviru ZIO.

XVIII poziv za tehničku podršku u pripremi projekata

Shodno zaključcima sa treće sjednice NIK-e, zadužena su resorna ministarstva uključena u proces, da Sekretarijatu za razvojne projekte i Ministarstvu evropskih poslova, do 10. jula 2017. godine, dostave predloge projekata za XVIII poziv za tehničku podršku u pripremi projekata koji je otvoren početkom juna 2017. godine, sa rokom za podnošenje projektnih prijava do 09. septembra 2017. godine.

U okviru ovog poziva, Crna Gora je podnijela 2 projektne prijave, za projekte iz sektora saobraćaja, sa kojima se NIK upoznala na četvrtoj sjednici od 8. novembra 2017. godine. U pitanju su projekti:

- 1. Sveobuhvatna studija izvodljivosti za trasu autoputa Bar Boljare uključujući analizu troškova i koristi – **1,3 miliona EUR;***
- 2. Priprema tenderske dokumentacije, glavnog projekta i prateće tehničke dokumentacije za izgradnju prioritetne komponente Jadransko-jonskog autoputa u Crnoj Gori – obilaznica oko Budve. Predloženi iznos traženog granta od 4 miliona EUR, iz razloga ograničenosti sredstava u okviru ovog poziva, smanjen je na **2,5 miliona EUR.***

Kada su u pitanju ostali sektori, dijelom sektor zaštita životne sredine, a posebno sektor društvenih djelatnosti, razlog za nepodnošenje aplikacija, između ostalog, predstavljao je izostanak podrške međunarodnih finansijskih institucija, što je jedan od ključnih uslova za kandidovanje projekata. Povodom navedenog, Sekretarijat za razvojne

projekte je u više navrata ukazivao na važnost razmatranja načina obezbjeđivanja predmetne podrške.

III poziv za sufinansiranje infrastrukturnih ulaganja

U skladu sa zaključcima sa treće sjednice NIK-e, zadužena su resorna ministarstva uključena u proces, da Sekretarijatu za razvojne projekte i Ministarstvu evropskih poslova, dostave predloge projekata za III poziv za sufinasiranje investicija sa rokom do 10. septembra koji je produžen zaključkom Vlade od 14. septembra na 01. oktobar 2017. godine. Rok za podnošenje projektnih prijava je bio 30. novembar 2017. godine. Shodno dosadašnjoj praksi, III poziv za sufinansiranje infrastrukturnih ulaganja bio je otvoren za dodjelu sredstava za projekte iz prioriternih sektora (saobraćaja i energetike) u iznosu od oko 150 miliona EUR iz sredstava Višekorsiničke IP Ae za 2018. godinu.

Imajući u vidu da kandidovanju projekata prethodi neophodno pribavljanje saglasnosti od strane NIK-e, predmet četvrte sjednice NIK-e održane 8. novembra 2017. godine bile su, između ostalog, i projektne prijave predložene za kandidovanje u predmetnom pozivu. Tom prilikom NIK je dala saglasnost za sva četiri projekta koji su predložena u skladu sa pomenutim rokovima. Shodno navedenom, kancelarija Nacionalnog IPA koordinatora, koja sprovodi proces kandidovanja projekata, za III poziv za sufinansiranje infrastrukturnih ulaganja, podnijela je zvanično četiri projektne prijave iz sektora saobraćaja i životne sredine i to:

1) Izgradnja pod-dionice obilaznice Budva (pod-varijanta 1.1) na trasi brze saobraćajnice duž crnogorskog primorja

Ukupna vrijednost projekta: 182,1 milion EUR

Traženi grant ZIO: 40,2 miliona EUR

2) Unapređenje željezničkog sektora

Ukupna vrijednost projekta: 40 miliona EUR

Traženi grant ZIO: 21,2 miliona EUR

3) Izgradnja infrastrukture za Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na

Ukupna vrijednost projekta: 25 miliona EUR

Traženi grant ZIO: 8,9 miliona EUR

4) Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) - I faza, Bijelo Polje.

Ukupna vrijednost projekta: 6,8 miliona EUR

Traženi grant ZIO: 3 miliona EUR

Shodno dinamici ZIO okvira, navedene četiri aplikacije podnešene u okviru predmetnog III poziva za sufinansiranje infrastrukturnih ulaganja, biće ocijenjene na 25. sastanku Grupe finansijera projekata čije održavanje je planirano u prvom kvartalu 2018. godine. Nakon toga, konačno odobravanje sredstava za pozitivno ocijenjene projekte, slijedi na 18. sastanku Upravnog odbora ZIO, koji je planiran za sredinu 2018. godine.

Treća regionalna konferencija tehničkih sekretarijata Nacionalnih investicionih komisija

U sklopu realizovanih aktivnosti, a u cilju unapređenja regionalne saradnje, razmjene iskustava u dosadašnjem radu i procesu korišćenja sredstava ZIO, 31. oktobra 2017. godine, održana je treća po redu Regionalna konferencija tehničkih sekretarijata Nacionalnih investicionih komisija, predviđena za zemlje Zapadnog Balkana koje su članice Regionalne škole za javnu upravu – ReSPA (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Kosovo, Makedonija i Srbija). Predmetna konferencija, pored navedenog doprinijela je razmjeni iskustava u dosadašnjem procesu vezanom za djelokrug rada NIK-a. Zajednički zaključak sa konferencije je da većina zemalja ima poteškoća u dijelu koordinacije međunarodnih finansijskih institucija i bilateralnih donatora.

Inicijativa za osnivanje Međunarodnog instituta za razvoj održivih tehnologija na prostoru Jugoistočne Evrope sa misijom “Nauka za mir”

Održavanju četvrte sjednice NIK-e prethodio je i predlog Ministarstva nauke povodom razmatranja uvrštavanja dodatnog projekta ovog resora na Jedinstvenu listu. Predlogom za uvrštavanje predmetnog projekta obrazložen je značaj njegove implementacije sa više aspekata. Naime, projekat promoviše saradnju u oblasti nauke, istraživanja, inovacija, tehnologije i privrede i obezbjeđuje platformu za razvoj obučavanja mladih naučnika i inženjera, zasnovane na znanju i tehnološkom razvoju po ugledu na evropske laboratorije. Između ostalog, cilj projekta je i unapređenje saradnje u Regionu,

međunarodna saradnja, doprinos razvoju ekonomske situacije, unapređenje životnog standarda i stvaranje novih radnih mjesta.

Iako ograničavajući faktor za uvrštavanje navedenog predloga, u datom momentu, na Jedinstvenu listu predstavlja nedefinisana lokacija implementacije projekta, nakon što se na četvrtoj sjednici upoznala sa predmetnim, a imajući u vidu veliki značaj potencijalne realizacije projekta u Crnoj Gori, NIK je dala saglasnost da se, u I kvartalu 2018. godine, kada se stvore preduslovi koji se odnose na završetak idejnog projekta u januaru 2018. godine, projekat uvrsti na Jedinstvenu listu.

Predlog uže liste ključnih prioritetnih infrastrukturnih projekata

Shodno zaključcima sa treće sjednice NIK-e i sjednice Vlade Crne Gore, održane 30. juna 2017. godine, Ministarstvo evropskih poslova i Sekretarijat za razvojne projekte, zaduženi su da, u saradnji sa nadležnim resornim ministarstvima i Ministarstvom finansija sačine užu listu ključnih prioritetnih infrastrukturnih projekata nacionalnog i regionalnog karaktera za koje je iz budžeta Crne Gore moguće obezbijediti sredstva za realizaciju u narednom trogodišnjem periodu.

U vezi sa navedenim, Sekretarijat za razvojne projekte preduzeo je niz aktivnosti povodom koordinacije rada Sektorskih radnih grupa uključenih u navedeni proces. Stoga je u Sekretarijatu za razvojne projekte, 25. septembra 2017. godine, održan sastanak sa koordinatorima Sektorskih radnih grupa i predstavnikom NIPAK kancelarije, na kojem je dogovoren 09. oktobar 2017. godine kao krajnji rok za dostavljanje predloga projekata za užu listu. Na inicijativu Sekretarijata za razvojne projekte, od strane Ministarstva finansija, imenovani su relevantni predstavnici te institucije, koji će biti aktivno uključeni u proces sačinjavanja uže liste, dodjele sredstava kroz ZIO, koordinaciju i obezbjeđivanje informacija o uslovima kreditiranja i drugim važnim pitanjima od strane međunarodnih finansijskih institucija.

Četvrta sjednica Nacionalne investicione komisije

Kao rezultat gorenavedenih aktivnosti, Sekretarijat za razvojne projekte je, u saradnji sa Ministarstvom evropskih poslova i Ministarstvom finansija, a na osnovu predloga koje su dostavile Sektorske radne grupe, sačinio Predlog uže liste ključnih prioritetnih infrastrukturnih projekata. Navedeni Predlog uže liste usvojen je na četvrtoj sjednici NIK-e od 08. novembra 2017. godine. Pored navedenog, na sjednici su usvojeni i zapisnik sa 3. sjednice NIK-a i data je saglasnost na projektne predloge za kandidovanje u okviru III ZIO poziva za sufinansiranje infrastrukturnih ulaganja.

Predlog uže liste sastoji se od projekata koji su predloženi od strane svake Sektorske radne grupe i sadrži ukupno 33 projekta koji su, kao i na Jedinstvenoj listi, podijeljeni na segmente različite po stepenu zrelosti. U skladu sa stavom Sektorskih radnih grupa, projekti su na užoj listi rangirani shodno strateškoj relevantnosti, dok se načini finansiranja razlikuju od sektora do sektora. Ukupna vrijednost projekata predloženih za užu listu ključnih prioritetnih infrastrukturnih projekata iznosi približno 2,1 milijardu EUR.

Pregled Predloga uže liste po sektorima		
Sektor	Broj projekata	Procijenjenja vrijednost cca
ENERGETIKA	8	1,176 milijardi EUR
SAOBRAĆAJ	6	789,6 miliona EUR
ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	3	62,9 miliona EUR
DRUŠTVENE DJELATNOSTI	7	40,9 miliona EUR
OSTALA INFRASTRUKTURA	9	28,3 miliona EUR
Ukupno:	33	2,1 milijarda EUR

Imajući u vidu visinu ukupnog iznosa vrijednosti projekata sa uže liste, kao i istaknutu potrebu dodatne prioritizacije projekata na nivou sektora, shodno periodu implementacije ili početku implementacije u narednom trogodišnjem periodu, zaključcima sa četvrte sjednice NIK-e, od 08. novembra 2017. godine i zaključcima Vlade od 23. novembra 2017. godine, zadužena su sva ministarstva uključena u proces, da sa ciljem

sačinjavanja konačne uže liste, intenziviraju komunikaciju sa Ministarstvom finansija po pitanju definisanja modela finansiranja projekata sa uže liste. Takođe, predmetnim zaključcima Sekretarijat za razvojne projekte i Ministarstvo evropskih poslova zaduženi su da, u saradnji sa Ministarstvom finansija i resornim ministarstvima, nastave koordinaciju po pitanju prioritizacije projekata sa uže liste. U krajnjem, Sekretarijat za razvojne projekte i Ministarstvo evropskih poslova zaduženi su da, u saradnji sa Ministarstvom finansija, na osnovu prethodno sprovedenih aktivnosti sačine konačnu užu listu ključnih prioritetnih infrastrukturnih projekata i istu dostave NIK-i na usvajanje u I kvartalu 2018. godine. U ovom dijelu posebno je istaknut značaj intenziviranja komunikacije Ministarstva finansija sa međunarodnim finansijskim institucijama u cilju obezbjeđivanja informacija o uslovima kreditiranja sa posebnim osvrtom na sektor društvenih djelatnosti.

Shodno predmetnim zaduženjima, Sekretarijat za razvojne projekte je započeo aktivnosti po pitanju njihove realizacije. Stoga, 04. decembra 2017. godine, održan je prvi sastanak sa predstavnicima Ministarstva evropskih poslova i predstavnicima Ministarstva finansija. Na sastanku je dogovorena dinamika sačinjavanja obrasca buduće uže liste sa ciljem objedinjavanja svih relevantnih informacija u vezi sa načinima finansiranja predloženih projekata. Takođe, povodom navedenog, 08. decembra 2017. godine, održan je i sastanak sa predstavnicima sektorskih radnih grupa, odnosno resornih ministarstava. Na sastanku je dogovoreno da se, nakon definisanja predmetnog obrasca, isti uputi sektorskim radnim grupama sa definisanom dinamikom aktivnosti, a sve u cilju sačinjavanja konačne uže liste u I kvartalu 2018. godine.

24. sastanak Grupe finansijera projekata (PFG) i 17. sastanak Upravnog odbora ZIO

Shodno dinamici aktivnosti u okviru ZIO, 24. sastanak Grupe finansijera projekata (PFG) održan je 09. novembra 2017. godine u Sarajevu, a nakon toga održan je 17. sastanak Upravnog odbora ZIO, 13. decembra 2017. godine u Frankfurtu.

Predmet razmatranja sastanka Grupe finansijera, bila je ocjena aplikacija podnesenih u okviru XVIII poziva za pripremu tehničke dokumentacije i iznos traženih

sredstava zemalja koje su podnijele aplikacije. U vezi sa navedenim, pozitivno su ocijenjene obje aplikacije iz sektora saobraćaja koje je Crna Gora podnijela u okviru ovog poziva i to:

1. Sveobuhvatna studija izvodljivosti za trasu autoputa Bar Boljare uključujući analizu troškova i koristi – 1,3 miliona EUR.
2. Priprema tenderske dokumentacije, glavnog projekta i prateće tehničke dokumentacije za izgradnju prioritetne komponente Jadransko-jonskog autoputa u Crnoj Gori – obilaznica oko Budve – 2,5 miliona EUR.

Kada je u pitanju sastanak Upravnog odbora ZIO, pored osvrta na ekonomske prilike u regionu i Berlinski proces u dijelu Agende povezivanja, kao i dio predviđen za oblast energetske efikasnosti, predmet sastanka bila je tema finansijske podrške novom sektoru u okviru ZIO. U pitanju je sektor *digitalna infrastruktura*, o čemu je na sastanku odlučeno da je potrebno dodatno usaglasiti izvore sredstava za finansiranje kao i procjenu potreba regiona za istim. Predmet sastanka Upravnog odbora ZIO bila je i konačna potvrda odobrenih sredstava za projektne prijave iz XVIII poziva za tehničku podršku u pripremi projekata, koje su prethodno pozitivno ocijenjene na 23. sastanku Grupe finansijera. Ovom prilikom, Crnoj Gori su za gorenavedene projekte iz sektora saobraćaja koji su kandidovani kroz predmetni ZIO poziv, zvanično odobrena sredstva u ukupnom iznosu od 3,8 miliona EUR,.

Na sastanku je, pored pomenutog, najavljeno i otvaranje XIX poziva za tehničku podršku u pripremi projekata, za februar 2018. godine. Sa tim u vezi, od strane predstavnika Upravnog odbora ZIO, ukazano je na činjenicu da će za navedeni poziv iznos sredstava biti ograničen i da je neophodno da zemlje korisnice, prilikom kandidovanja projekata, vode računa o kvalitetu podnešenih aplikacija i prioritetima kako se ne bi desilo da iste budu odbijene. O kriterijuma i rokovima za XIX poziv, nakon što isti konačno budu usaglašeni, zemlje korisnice će zvanično biti obaviještene.

Konferencija Zapadnobalkanski investicijski okvir – iskustva i mogućnosti

Konferencija *Zapadnobalkanski investicijski okvir – iskustva i mogućnosti* održana je 20. decembra 2017. godine, u organizaciji Ministarstva evropskih poslova. U svojstvu Tehničkog sekretarijata NIK-e Sekretarijat za razvojne projekte je predstavio iskustva sa projektima tehničke podrške ZIO u okviru panela Priprema i planiranje infrastrukturnih projekata.

Imajući u vidu navedeno, predlažemo da Vlada Crne Gore donese sljedeći:

Zaključak:

1. Vlada Crne Gore je razmotrila i usvojila polugodišnji Izvještaj o radu Nacionalne investicione komisije (za period od 01. jula do 31. decembra 2017. godine).